

Rákosliget

1997. november

III. évfolyam 5. szám

Lesznek-e városrészi önkormányzatok?

A polgári társadalom alappillére a társadalmi önszerveződésen alapuló önkormányzatiság. Az önkormányzás a közösség joga az öngazgatáshoz, ahhoz, hogy saját ügyeit önállóan intézhesse. A Magyar Köztársaság Alkotmánya a fővárosban - a város egésze mellett - a kerületeket mint közigazgatási egységeket jelölte meg olyan keretként, illetve településként, amelynek polgárait az önkormányzás joga mint kollektív jog megilleti. Az egyes kerületeken belüli, saját arculattal, saját hagyományokkal és sajátos érdekekkel rendelkező városrészek a kerületi önkormányzat keretei között működő városrészi önkormányzatok révén szerezhetnek jogot arra - a kerületi önkormányzat döntésétől függően -, hogy egyes kérdésekben saját ügyeikben önállóan dönthessenek.

A XVII. kerület több, saját múlttal és saját hagyományokkal rendelkező karakteres városrészből áll. Az egyes városrészek érdekei korántsem esnek mindig egybe, más és más problémák foglalkoztatják a rákosligetieket, a rákoscsabaiakat vagy éppen a rákoshegyieket. A XVII. kerületben élők lokalpatriotizmusa elsősorban szűkebb környezetük, saját városrészük iránt nyilvánul meg. Az elmúlt évek tapasztalata azt mutatja, hogy a helyi, egy-egy városrészt érintő ügyek kapcsán a polgárok sokkal inkább készek tenni, sőt, anyagi áldozatot is vállalni. Ezt a kötődést, ezt a tenni akarást és áldozatvállalást - a helyi társadalom önszerveződő képességének erősítése végett - támogatni kell, s ennek egyik intézményes formája a városrészi önkormányzat.

A helyi önkormányzatokról szóló törvény szerint a városrészi önkormányzat tagjait az önkormányzati képviselők és más választópolgárok köréből a képviselő-testület választja meg, az egyetlen megkötés az, hogy a vezetője csak települési képviselő lehet. A városrészi önkormányzatok feladata egyrészt a véleményezés, a javaslattétel és az érdekképviselet a városrészt (is) érintő önkormányzati kérdések kapcsán, ugyanakkor a képviselő-testület a városrészt érintő ügyekben egyes hatásköreit átruházhatja a városrészi önkormányzatra, s anyagi eszközöket is adhat számára. A városrészi önkormányzat a képviselő-testület állandó bizottságaihoz hasonlóan működik, voltaképpen egy földrajzi alapon létrehozott bizottság. A törvény adta keretek között a helyi képviselő-testület rendelkezhet arról, hogy végül is milyen jogokkal ruházza fel a részönkormányzatot, s hogy a hatáskörök érdemi gyakorlásához milyen anyagi feltételeket biztosít.

(FOLYTATÁS A 2. OLDALON)

A Ligeti Öregdiákok Köre (LÖK) és a Rákosligeti Polgári Kör szeptember 27-én emlékkövet állított a városrészi kialakulásának emlékére. A kezdeményezők nevében Szöllősi Nagy András, a LÖK elnöke mondott köszönetet a szervezésben és a kivitelezésben közreműködőknek, köztük Poór Róbertnek, Ács Józsefnek, Szűcs Lászlónak és Parrag Emilnek. Mint mondta, a rákosligetieket egyik legfontosabb jellemvonása a hűségük, kötődésük városrészükhöz, s e hűség nyilvánul meg ebben az emlékköven is. Dombóvári Csaba, Rákosliget önkormányzati képviselője avatóbeszédében felidézte a település kialakulásának időszakát, az 1896-1899 közötti évek eseményeit, majd a község életének első évtizedeit, azt a kort, amelyben elődeink otthonra leltek és közösséget teremtettek itt, amelyet az önállóság és a fejlődés jellemezett, s amely iránt ezért joggal él nosztalgia a városrészi mai polgáiraiban. Az avatás utáni szerény fogadáson Parrag Emil, a Polgári Kör elnöke köszöntötte a megjelenteket. Az ünnepség keretében a katolikus, a református és az evangélikus egyház képviselői szentelték, illetve áldották meg az emlékkövet, amely az egykori nagyközség főtérén állva idézi a századforduló eseményeit.

A városrészi önkormányzat lényege tehát, hogy újabb döntési szint alakul ki a választópolgárok és a települési önkormányzat képviselő-testülete között. Így bizonyos döntéshozatalok a képviselői demokrácia keretei között is közelebb kerülhetnek azokhoz, akiket a döntések érintenek, nevezetesen az adott városrész polgáraihoz, s e döntéseket olyan emberek hozhatják meg, akik valamennyien jól ismerik az adott városrészt, annak adottságait s gondjait.

A városrészi önkormányzatok létrehozásának gondolatával már az előző Képviselő-testület is foglalkozott, s három évvel ezelőtt, 1994. szeptemberében rendeletet alkotott arról, hogy milyen eljárás keretében lehet e testületeket megválasztani. Az 1994. évi önkormányzati választásokon győztes koalíció választási programjában hitet tett a városrészi önkormányzatok mellett. Az SZDSZ, az MDF, a KDNP és a FIDESZ akkor megjelent közös programja szerint "az Önkormányzatnak segítenie kell a településrészeket abban, hogy megőrizhessék hagyományait, saját örökségüket, és hogy sajátos érdekeiket hatékonyan képviselhessék. Városrészi önkormányzatok életre hívásával, a helyi városközpontok kiépítésének elkezdésével biztosítjuk, hogy élő városrészekből tevődjék össze kerületünk, mert a településrészek teljes irányítása központosított formában nem oldható meg kielégítően. A városrészi önkormányzatok a részükre átadott kisebb (...) feladatokat a közösség bevonásával (...) hatékonyabban meg tudják oldani, mint a problémák felmerülési helyétől távol lévő hivatal." Más pártok és jelöltek is fontos kérdésként kezelték a részönkormányzatok létrejöttét.

Rákosliget kialakulásának 100. évfordulóját ünnepeljük 1999-ben. A centenárium alkalmából érdemes visszatekintenünk községünk történetének első évtizedeire, mely időszakot az önállóság és a fejlődés jellemezte. Elődeink otthonra leltek Rákosligeten, közösséget teremtettek, s ezért a közösségért készek voltak tenni is. Áldozatkészségük és a község sorsáért érzett felelősségtudatuk példaként állhat előttünk.

A rákosligeti hagyományokra figyelemmel, a helyi társadalom önszerveződő képességének erősítése végett kezdeményeztem, hogy az Önkormányzat Képviselő-testülete hozzon létre városrészi önkormányzatot Rákosligeten és Régi-Akadémiatelepen. A városrészi önkormányzatot javaslati, véleményezési és érdekképviseleti jog illette volna meg a Rákosligetet (is) érintő önkormányzati kérdések kapcsán, továbbá döntési jogot kapott volna a közösségi, kulturális hagyományok és értékek ápolása, az önszerveződő közösségek és a sportegyesületek tevékenységének támogatása, a helyi művészeti kezdeményezések és művészi értékek létrehozásának segítése vagy a zöldterületek fenntartása terén. E hatáskörök persze még korántsem lettek volna olyan jelentősek, mint amelyekkel egy városrész érdemben befolyásolhatná saját sorsát, ám úgy gondoltam, előbb az első lépéseket kell sikeresen megtennünk.

Miután az indítványt szeptember elején terjesztettem elő, a Képviselő-testület ügyrendje alapján annak megtárgyalására október közepén került sor. E másfél hónap, úgy gondolom, elegendő idő volt a javaslat alapos megvitatására mind a bizottságokban, mind más fórumokon.

A Képviselő-testület október 16-i ülésén azonban - több mint kétórás vitát követően - még elvi döntés sem született a városrészi önkormányzatok létrehozásáról. Bár a felszólalók többsége hozzászólásában támogatta a kezdeményezést, sőt csaknem valamennyi városrész tekintetében sor került kapcsolódó indítvány benyújtására is, a szavazás során végül az

MSZP, az SZDSZ és az MDF képviselői az eredeti javaslat helyett dr. Ádám Lórántné (MDF) módosító javaslatát fogadták el, amely elodázza a döntést:

"A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy a városrészi önkormányzatok részére leadni tervezett hatáskörök és feladatkörök költségvetési vonatát dolgozza ki. Határidő: 1997. november 10. A Képviselő-testület ezt követően dönt a városrészi önkormányzatok létrehozásáról."

Csupán a FIDESZ képviselőcsoportjának tagjai (dr. Hájer Emília, Dunai Mónika, ifj. Nagy László, Gyöngyössi Márton, Dombóvári Csaba) és két független képviselő (Marschalkó Tamásné és dr. Póka Géza) álltak ki határozottan amellett, hogy most kell (kellett volna) meghozni az elvi döntést a városrészi önkormányzatok létrehozásáról.

A tervezett ütemezés szerint az októberi elvi döntést követően novemberben lehetett volna sor keríteni a rendeletalkotásra és a jelöltek állítására jogosult városrészi gyűlések megtartására, decemberben pedig a Képviselő-testület megválaszthatta volna a részönkormányzati testületek tagjait. Így január 1. napjától ténylegesen működhetek volna a városrészi önkormányzatok. Miután 1998. októberében - a Képviselő-testület mandátumával együtt - a városrészi önkormányzatok mandátuma is lejár(na), minden késlekedés tovább csökkenti az addig hátralévő, amúgy sem túl hosszú, 9-10 hónapos időszakot.

Bár az indítványt szeptember 1-jén terjesztettem be, s a tárgyalásig - ellentétben a szokásos 1-3 héttel - több mint 6 hét telt el, kellő időt hagyva az alapos megfontolásra, volt képviselő, aki azt kérdezte: mi végett ez a sietség? Mások - félreértve vagy félremagyarázva az elhangzottakat - azt hangsúlyozták, hogy a részönkormányzatok működése túl sokba kerülne, s erre most nincs pénze az Önkormányzatnak. Volt, aki amellett érvelt, hogy Rákosligeten és Rákoscscaba-Ujtelepen közös városrészi önkormányzatot kellene létrehozni. Olyan hozzászólás is elhangzott, miszerint a kezdeményezés nem egyéb, mint a jövő évi önkormányzati választási kampány kezdete.

Rákosliget és Rákoscscaba önkormányzati képviselői azonban nem nyugodtak bele a döntés halogatásába. Újabb indítványt nyújtottak be - ezúttal a polgármesternek. A vonatkozó helyi rendelet szerint neki kell a kezdeményezést a Képviselő-testület elé terjesztenie úgy, hogy a képviselők legkésőbb 30 napon belül tárgyalhassanak róla.

Ha ezúttal sem születik érdemi döntés, akkor nekünk, rákosligetieknek az elkövetkező egy év során arra kell törekednünk, hogy minél alaposabb ismereteket szerezzünk arról: hogyan működik a városrészi önkormányzat, milyen feladatai lennének, s miért játszana fontos szerepet a helyi közéletben - mindezt annak érdekében, hogy majdan, a jövő évi helyi választások után, ha kell, helyi népszavazás kiírásának igényével terjeszthessük az új Képviselő-testület elé kezdeményezésünket a rákosligeti városrészi önkormányzat létrehozásáról.

DOMBÓVÁRI CSABA
Rákosliget önkormányzati képviselője

Lapunk a Rákosligeti Polgári Kör
támogatásával jelenik meg.

Lapunk következő száma decemberben jelenik meg. Továbbra is várjuk véleményüket, észrevételeiket és írásait!

Rákosliget története XIII.

A Munkás Otthon Szövetkezet 1923. január 10-én tartotta meg utolsó, záró közgyűlését a Polgári Kör nagytermében. Lejárt a 26 éves hiteltörlesztési idő, s a "feketetés" munkásházak az alapító tagok tulajdonába kerültek. A közgyűlésen megjelentek a Munkásbiztosító Pénztár, a Kereskedelmi Bank, a Holland Életbiztosító Rt megbízottjai, a község vezetősége, az Iparkamara képviselője, valamint az alapítás körüli propagandában nagy munkát kifejtő *Népszava* munkatársai. Geyer H. Viktor elnök-igazgató ünnepi beszéde után sokan emlékeztek vissza az eltelt 26 év küzdelmeire és eredményeire. Bélyey Géza főjegyző mondotta: "Virágzó, kedves községünk bölcsője a Munkás Otthon Szövetkezet volt. Édesanyja községünknek, mely nélkül azt elképzelni sem lehetett volna." Utoljára Kürschner Jakab, a telep egyik kezdeményezője mondott köszönetet mindazoknak, akik részt vettek a telep létrehozásában. Az áprilisi képviselő-testületi ülésen Bélyey főjegyző hivatalosan is bejelentette a Szövetkezet megszűnését.

A *Népszava* írta ekkor: "Az érdem az ősalapítóké, ők ültették el az első fákat, virágokat az ősi ház körül a jövő nemzedék számára. Munkás jellegét elveszítette, mint a jellegénél több, a környék díszé, kultúr centruma lett..."

1923-ban alakult meg a 264. sz. Hunyadi János Cserkészcsapat. Néhány tagja: Kaltenecker (Kutas) Artúr, aki évtizedekig tanított, többek között Rákosligeten, Veroszta (Verend) József, Braille-díjas tanár, aki a Vakok Intézetében tanított, Paulinyi Jenő testnevelő tanár, aki a budapesti Petőfi Sándor Gimnáziumot sportgimnáziummá szervezte, Perényi László építészmérnök, Bényi László festőművész, Márk Tivadar Kossuth-díjas jelmeztervező.

1924. januárjában született döntés arról, hogy az I. világháborúban hősi halált halt rákosligeti emlékére emlékművet állítanak. A Hősök Emlékét Megörökítő Országos Bizottságon keresztül megrendelték a 243. számú tervet, melynek ára 2500 kg búza volt. (Az írásos dokumentumok szerint az emlékmű terveit Friedrich Lóránt készítette, ugyanakkor egy korabeli fényképen jól látható, hogy az emlékművön ifj. Wandra Lajos neve szerepel mint tervező.) A művész már május 1-jére ígérte az emlékmű szállítását, de a helyi közigazgatás szeptemberig nem tudta eldönteni, hová állítsák fel. Végül a mai hely, a Hősök tere mellett döntöttek. Az emlékmű avatásáról a *Gödöllő és Vidéke* c. lap 1925. május 24-i száma közölt előzetest, mely szerint az avató beszédet József királyi főherceg fogja tartani május 31-én.

1925-ben újabb építkezési hullám indult Rákosligeten. Az Országos Földbirtokrendező Bizottság (OFB) házhelyigénylőknek adta azokat a területeket, melyek a község határához tartoztak, és 1912-ben még Fuchs Ignác parcelláztatta fel. Ugyancsak az OFB kisajátította a Sport Club épületét 40.000 pengő megváltási áron: így lett a polgári iskolának tornaterme.

Ugyanebben az időszakban erősen csökkent a ligeti tanonciskola növendékeinek száma, az 1926/27-es tanévben csupán 11 tanuló járt az iskolába. Már-már úgy döntött a község vezetősége, hogy ezt a néhány gyermeket átirányítják Rákoskeresztra, ám a községi Ipartestület szervezőmunkájának eredményeképpen nemsokára főre gyarapodott a tanoncok száma. Helyet kaptak a polgári iskolában, és egy komoly felügyelő bizottság segítette a szakmai képzést.

(Folytatjuk)

DR. DOMBÓVÁRI ANTAL

Megállapodás a leendő rákosligeti fiókkönyvtárról

Az egykori Maros mozi épületének műszaki és statikai felülvizsgálatára, az előkészítő tervezési munkákra, valamint a csatorna- és gázhálózatra történő bekötésre 5 millió Ft fedezetet biztosít az Önkormányzat az idei költségvetésben.

A volt Maros mozi felújításáról márciusban elvi döntést hozott a Képviselő-testület. Eszerint a mozi helyiségeinek átalakítását, felújítását követően az épületrészben stúdiómozi és fiókkönyvtár működik majd, s itt helyezik el a Rákosmenti Helytörténeti Gyűjteményt (RHGy) is. Időközben további tárgyalások folytak a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárral (FSZEK), melynek során jelezték, hogy szükségük lenne arra a 12 négyzetméteresre tervezett helyiségre is, amelyben a RHGy kapott volna helyet. A Képviselő-testület - fontos érdekek tekintve a fiókkönyvtár létrejöttét - szeptember 11-i ülésén elfogadta a FSZEK kérését, s egyidejűleg jóváhagyta azt a megállapodást, amely a leendő könyvtárhelyiség használatáról szól. Eszerint az Önkormányzat kinyilvánítja azon szándékát, hogy az épületrész felújítását követően határozatlan időre a FSZEK ingyenes használatába ad egy legalább 100 négyzetméter (80-85 négyzetméter + galéria) alapterületű helyiségcsoportot fiókkönyvtár céljára, a FSZEK pedig kötelezettséget vállal arra, hogy ezt követően saját költségén berendezi és megnyitja a könyvtárat, s a nyitva tartási idő megállapításakor figyelembe veszi a helyi igényeket. A könyvtárhelyiség majdani fenntartási költségeit (épületfenntartás, fűtés, világítás, közüzemi díjak) az Önkormányzat, míg a működés egyéb költségeit a FSZEK viseli. (A megállapodás aláírására lapzártánkig még nem került sor. A RHGy a Rákoscsabai Közösségi Ház Péceli út 222. sz. épületének egy több mint 50 négyzetméteres helyiségébe költözik.) A Képviselő-testület - megváltoztatva korábbi döntését - úgy határozott, hogy az épületrész felújítására vonatkozó ütemtervet csak a műszaki és statikai vizsgálatok elvégzését követően tárgyalja. Egyidejűleg megbízta a polgármestert, hogy a novemberi ülésre terjessze be a IX. utca 2. sz. épület emeleti helyiségeire vonatkozó hasznosítási koncepciót.

A szeptemberben meghirdetett faültetési akció keretében a XIV. és a XX. utcában 2-2 meggyfa, a Mátka utcában 1 diófa, a Liszt Ferenc utca és a Tarack utca sarkán 4 meggyfa, a Gózon Gyula utca és az V. utca sarkán 2 meggyfa és 2 szilvafa, a Liget sor mentén 2 hársfa, a XV. utcai cserkészotthon körül 8 hársfa, a VIII. utcai iskolaépület mellett pedig 10 hársfa elültetésére kerül sor még az ősz folyamán.

Rákosliget

A RÁKOSLIGETIEK LAPJA

KIADJA: DATUS BT
FELELŐS VEZETŐ: TAKÁCS LÁSZLÓ
FŐSZERKESZTŐ: DOMBÓVÁRI CSABA
SZERKESZTŐSÉG: 1171 BUDAPEST, SZIGETCSÉP UTCA 108.
LEVÉLCÍM: 1172 BUDAPEST, I. UTCA 23.
NYOMTATÁS: DATUS BT NYOMDÁJA

A

RÁKOSLIGETI KÖZÖSSÉGI HÁZ

novemberi-decemberi programjai közül a következőkre szeretnénk külön is felhívni szíves figyelmüket:

PÉNTEK 21 KLUB (21-23.30 óráig)

november 7.: Doors Emlékzenekar
 november 14.: Jefferson Blues Band
 november 21.: Vörös István és a Prognózis
 november 28.: Black Riders
 december 5.: Stephenson Rocket
 december 12.: Blue Avenue Blues Band
 december 19.: Deák Bill Blues Band

SZOMBAT ESTI TÁNCPARTY (20-24 óráig)

november 8.: Funny Family
 november 22.: Turbó Roller
 december 6.: Funny Family
 december 20.: Kolo együttes

MŰVÉSZETI SZALON '97

December 2-án, kedden 18.30 órakor:
Rákoscsaba-Újtelepi Művészek Estje
 (képzőművészeti kiállítás és kamaramuzsika)

"ZENEKUCKÓ"

Zene, mozgás, kézművesség, közös játék óvodáskorúaknak és szüleiknek dr. Kokas Klára módszerének alkalmazásával - minden szerdán és pénteken 17.30 órától

"ŐSZIKÉK" - NYUGDÍJAS KLUB

November 6-án, csütörtökön 14 órakor - közreműködik a Kristály Duó

VASÁRNAPI PÓDIUM

November 16-án 17 órakor Dosztojevszkij *Bűn és bűnhődés* c. műve a Rigel Színpad előadásában. Rendező és dramaturg: Szeiferné Csetényi Anikó

KOPOGTAT A MIKULÁS

December 6-án 11 órától zenés gyermekműsor kicsiknek és nagyoknak!

Városrészi Kamara alakul Rákosligeten

Az Önkormányzat Képviselő-testületének többsége, sajnos, nem támogatta azt az indítványomat, melyben javaslatot tettem Rákosliget és Régi-Akadémiatelep Városrészi Önkormányzatának létrehozására. A városrészünk jövője iránt érzett felelősségtudat azonban erősebb annál, semmint hogy az első kudarc céljaink feladására kényszerítene bennünket.

Rákosliget és polgárai előtt rövid, közép és hosszú távon egyaránt jelentős feladatok állnak. Olyan kérdésekre kell választ találnunk, olyan döntések meghozatalát kell szorgalmaznunk, s olyan fejlesztések megvalósításáért kell minden tőlünk telhetőt megtennünk, amelyek alapvetően meghatározzák Rákosliget életének következő 100 évét.

E feladatok közé tartozik a volt Maros mozi felújítása, átalakítása könyvtárrá és stúdiómozivá, az egykori Sport Club ma üresen álló XV. utcai épületének közösségi, kulturális és sport célú hasznosítása, a volt Úttörőház olyan jellegű hasznosítása, amely városrészünk érdekeit (is) szolgálja, a Hősök tere dél-keleti negyedének rendezése, a II. világháborús hősök emlékművének felállítása, a Fackh Károly tér (az egykori ligeti temető) és a vasútvonal menti terület rendezése, parkosítása, a Liget sor és a Keresztúri út közötti összekötő út megépítése vagy a Hősök terei iskola 6+6 osztályos gimnáziummá bővítése s az intézmény egy épületegyüttesben történő elhelyezése.

A helyi adókról szóló önkormányzati rendelet szerint a kommunális beruházásokra, a parképítésre és a helyi védelem alatt álló épületek felújítására befizetett összegek - bizonyos keretek között - leírhatóak az adóból. Ezzel a lehetőséggel élnünk kell parkjaink, járdáink, útjaink és védett értékeink felújítása érdekében! Fontos kérdés továbbá, hogy mi lesz a sorsa a Gyöngytyúk utcától északra fekvő területnek, valamint az azon túl, a jelenlegi szőlők helyén tervezett lakónegyed tervének, az EVM és a Hungarocamion telephelye mögött tervezett ipari parknak, a Rákos-patak régóta tervezett rehabilitációjának vagy a korábban sokat emlegetett elővárosi vasútnak.

E kihívásokra közösen kell megtalálnunk a válaszokat, minden javaslatra, ötletre és észrevételre, támogatásra és kritikára szükség van ahhoz, hogy városrészünk érdekeit hatékonyan lehessen képviselni. A hatékony érdekképviselet alapja a közösség érdekeinek egyértelmű és határozott megfogalmazása. E célt is szolgálhatta volna a városrészi önkormányzat. A javaslat elutasítását követően sem tehetünk azonban le arról, hogy Rákosliget érdekeit minden lehetséges fórumon képviseljük. E cél érdekében kezdeményeztem a Rákosligeti Városrészi Kamara megalakítását, melynek feladata lenne, hogy integrálja a rákosligeti emberek részéről megfogalmazódó érdekeket, segítse a városrész mindenkorai önkormányzati képviselőjét a helyi érdekek képviseletében és érvényesítésében, s vállaljon kezdeményező szerepet a városrészünk előbbre jutását célzó fejlesztések megvalósításában. A rákosligeti közélet néhány ismert és elismert személyiségét kértem fel, hogy vállaljanak szerepet e testület munkájában, s ezáltal Rákosliget jövőjének formálásában: Asztalos Miklóst, Bella Tibort, Csekovszky Árpádnét, Dely Csabát, dr. Dombóvári Antalt, dr. Kiss Gábort, Kovács Istvánt, Parrag Emilt, Prém Jánost, dr. Szászi Andreát, Szöllösi Nagy Andrást és Szűcs Lászlót.